

A karácsonyfa csöndje
házmelengető,
a Karácsony
az évben fénylő
hegytető. (2. old.)

A lövészárokban
valaki karácsonyi
dalokat kezdett
énekelni. (8. old.)

Miről ismerhetők
fel messziről
a gimis elemisták?
(20. old.)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXII. ÉVFOLYAM • 696. SZÁM

12.

2018. DECEMBER

CSEH KATALIN versei

December

Karácsony hava, szép télelő,
jégvirágszál: előkelő.
Minden csupa sejtelem,
áttetsző, hűs csend-selyem.

Angyal mezítlábal hóban,
nem vacog ő, hidd el, jól van,
csupán elfáradt a szárnya,
azért váltott gyaloglásra.

Álom hava, december,
lelkünk telik ünneppel,
csengnek-bongnak a harangok:
szíved pántja, remény vagyok.

Angyalváró

Itt ülünk mind a szobában,
az Angyalt várjuk csendben,
kint szorgosan szitál a hó,
csipkét ver a kertben.
A sötétben csillag villan,
reszketeg a fénye,
sóvárgással teli serleg
szívünk szép reménye...
Várazunk... S egyszer csak
ablak koccan, halkan moccan,
a szobánkba havas szárnyú,
szelíd Angyal toppan.
Leteszi a karácsonyfát,
s máris tovaröppen...
Felismerem a képmását
egy kis csillámgömbben.

Forog, forog a gömböcske
sok-sok éve már...
Kinézek a hóesésbe:
angyaltollu száll...

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Karácsonyi búvóhely

A karácsonyfa csillog,
A karácsonyfa zöld,
A karácsonyfa gömbje
Pördül, mint a föld.
A karácsonyfa színes,
A karácsonyfa dús,
A karácsonyi csengő
Angyalhang-gyanús.

A karácsonyfa csöndje
Házmelengető,
A Karácsony az évben
Fénylő hegytető.
A karácsonyfa jó hely,
Sűrű lombja rejt,
Babák, indiánok
Benne bújnak el.

Faggasd szüleidet, nagyszüleidet,
milyen volt a Karácsony az ő gyermekkorukban.
Biztosan havasabb, talán szegényesebb, mégis
boldogabb. Kevesebb volt az ajándék,
több az együttlét, a szertartás, az imádság.
Vagy csupán az emlékezés szépíti meg a múltat?
Akkor ők voltak a gyerekek, nekik igyekezett mindenki
örömet szerezni, ma az ő feladatuk az örömszerzés.
Segíts nekik ebben: ne követelőzz, ne duzzogj.
Érezd meg minden ajándékban, ünnepi igyekezetben
az áldozatot, a szeretetet.
Segíts szüleidnek boldoggá tenni a család Karácsonyát.
Áldottá a Jóisten teszi, angyalporral pedig
emlékeid hintik majd be,
mire te is szülő leszel.

KISS LEHEL

Karácsonyi emlék

Angyaljárta, havas háztetők,
itt-ott szétszórt, törött fenyőágak...
Páraderes kucsmák, keszkenők
feszülnek a fehér éjszakának.

Harangoznak. Ringva cseng az ének
– lila már, de be nem áll a szám –
„Dicsőség a menny s föld Istenének!”
Nyakában visz könnyezve Apám.

LÁSZLÓ NOÉMI

Régi idők

Akkor sok volt a fehér Karácsony.
A hó halmokban állt a házon.
Ablakpárkányon, ereszen, tetőn
s a madáretetőn.

Akkor nem volt narancs, banán.
Aranydió csüngött a fán.
Ajándék mindenkinek egy,
mint bonbonban a meggy.

Akkor villant pár mosoly is.
Nem volt fájdalmas, sem hamis.
Együtt dúdoltuk: *Csendes éj...*
Nem leskelt a veszély.

Akkor nem szóltak élesen,
nem küldtek lefeküdni sem,
hollószárnyát az éjsötét
nem tárta szét.

Akkor közel volt föld és ég,
torkunkban sírás-féleség,
néztük, az angyal mit hozott,
kint havazott.

Álmodóvár

Téli álmát aludta az erdő a vastagodó hótakaró alatt. Teofil, a törpe sem tett különül. Amióta elkezdődött a havazás, nemcsak fektében durmolt nagyokat, hanem ültében, álltában is folyton bóbiskolt, szundikált.

– Tiszta alvajáró. Attól félek, álomkórban szenved – panaszkolta Terka, a törpefeleség unokájának, Tulinak.

Ám Terka nem tudhatta, hogy férje nem pusztán egy aluszékony, öreg törpe, hanem szenvedélyes álomgyűjtő, mi több, álmodóművész, aki rendkívül sokszínűen tud álmodni. Gyűjteményében voltak repülő, zuhanós, víz alatti, föld körüli, egyperces, sorozatban folytatódó, vissza-visszatérő, sőt rémálmok is. A tél beállta óta hatalmas kupaccá gyarapodott e gyűjtemény.

Történetünk pillanatában Teofil éppen egy folytatásos álomban járt. Elhagyatott, romos várhoz érkezett. A várudvart benőtte a gaz, az ablak- és ajtónyílások úgy tátongtak, mint vénséges-vén, foghíjas szájak. Te-

**Kihez van szerencsém? –
érdeklődött Teofil.
– Teó vagyok, az ősapád.**

kintetével elidőzött az omladozó falak szélrágta oldalain, a bástya örökdő magaslatán. Rövidesen kiáltást hallott:

– Teofil, gyere fel a bástyatoronyba!

A törpe meglepődött, hogy valaki lakja a romot, és a nevéen szólítja. Megkereste a torony lépcsőjét, szaporán szedte a hiányos lépcsőfokokat. A toronyszoba vasajtaja nyitva állt, belülről öblös hang üdvözölte:

– Isten hozott, csak hogy megjöttél!

Teofil belépett a kerek helyiségbe, melynek körkörös ablakából nagyszerű kilátás nyílt minden irányba. Ahogy szemével az ablaküveghez közelített, mintha egy nagyítólelencsén nézne át,

nemcsak a környéket látta, hanem életközébe került a világ legkisebb sarka is.

– Űgye csodálkozol, fiam? – kérdezte egy gyapjúzsámolyon üldögélő, rótszakállú férfi. – Nem találsz még ilyen várat a földkerekségen. Magam álmodtam meg még ifjú koromban, mágusokkal faragtattam köveit. Egy igazi álmodóvár, melyben örök jelenbe álmodom magam; így sikerült kijátszanom a halandókra váró pusztulást. Ha kívülről nézed, nem több omladozó romnál, ám míg áll bár egyetlen köve, nem szakad meg benne az álom-folyam.

– Ha jól hallottam, fiamnak szólított. Kihez van szerencsém? – érdeklődött Teofil.

– Teó vagyok, az ősapád. Te vagy az egyetlen utódom, akire felfigyeltem, akit érdemesnek tartok arra, hogy osztoz-

zon örökségemben. Ezért hívtalak ide. Valódi álmodóművész vagy te is. Büszke vagyok rád.

– De hiszen én magamtól jöttem, nem hívó szóra – helyesbített Teofil, ám a várúr elnevette magát:

– Csak azt hiszed. Bejáratos vagyok az álmaidba, régóta figyellek. Én sugalltam neked, hogy útra kelj, mivel megértél a feladatokra.

– S mik lennének azok a feladatok? – kérdezte meglepődve Teofil.

– Az első az, hogy hozd rendbe a várat. Gyűjtsd össze széthordott köveit. A vár, mint látod, így is működik, ám korántsem teljes képességében. A második feladat már az álomművészet részét képezi: járulj hozzá te magad is az álom-folyamhoz. Ha így teszel, olyan hatalom hagyományozódik rád, mellyel te is legyőzheted a halandóságot, és beköltözhetsz Álmodóvárba, a szomszédos toronyszobába.

Teofil úgy érezte, hogy rátalált igazi hivatására. Hálásan nézett ősapjára, és leült a szemközti gyapjúzsámolyra.

– Elfogadom az ajánlatot – közölte gondolkodás nélkül.

– Akkor ünnepeljük meg egy kis búzasörrel, mert ezzel beteljesítetted legnagyobb álmod! – örvendezett az öregúr, és megtölte az ónkupákat mézszínű, habzó itallal.

Másnap Teofil nekilátott a vár kitakarításának és újjáépítésének. Hónapokig tartó, kemény munka volt. Esténként felment

a toronyszobába kipihenni fáradalmaikat, ahol sült almával, búzasörrel és izgalmasabbnál izgalmasabb álmokkal várt rá ősapja, Teó.

Amikor helyére került végre minden egyes kő és cserép, a várlakóknak nem maradt más dolguk, mint kedvük szerint vendégeskedni egymás álmaiban, vagy a termekben hömpölygő álom-folyamba merülni, álomból álomra ébredni.

Néhány nap múlva azonban, éppen egy édes álom közepén, hatalmas dörömbölés hallatszott a felújított várkapun:

– Teofil! Teofil! Ébredj már fel! – mennydörgött Terka hangja.

A hangerőbe beleremegett Álmodóvár: falai újból leomlottak, kövei szanaszét gurultak.

Teofil kinyitotta a szemét. Csillogó-villogó fenyőfa pompázott előtte a szoba közepén. Tuli közeledett, kezében színes papírba burkolt ajándécsomaggal.

– Boldog Karácsonyt, Nagytata! – mondta kedvesen.

A törpe hirtelen azt hitte, hogy egy újabb kellemes álomba tévedt, le is hunyta rögtön a szemét. Ám ezúttal Terka résen volt, s huncutul egy frissen gyúrt hógolyócskát csúsztatott az inge alá, melynek érintésétől Teofil kivetette magából az álomvilág, s a karácsonyi asztalfőn találta magát.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Karácsony

Karácsonykor a gyerekek apatérdre ülnek, az egész család boldog, csak adnak, s nem kérnek.

Azt mondják, ilyenkor fény gyúl a szívekben, csillagszórófényben is jól látszik minden.

Anyukám, apukám, nővérem és bátyám birkózunk a földön egymás hegyén-hátán.

S nagyokat eszünk, van ilyenkor minden, egy dolgot se mondhatok, ami ekkor nincsen.

TÓTH ÁGNES

Gyermekkorom Szentestéi

Még mindig sokszor álmodom gyermekkorom Szentestéiről.

Akarjátok tudni, milyen volt?

Ó, a Karácsony maga volt a Nagy Fehér Titok! Csodavárás. Borzongató izgalom. Felgyorsult szívverés. Bizsergés. Visszafojtott lélegzet. Szobába zárt fenyőillat. Aranyozott dió, piros alma, kis fényes csillagok. Meséskönyv, rajzfüzet, színes ceruza. Édesanyám csengő hangja, ahogy a „Mennyből az angyal”-t énekli.

Karácsony másnapján látogatás nagyszüleimhez, fel a hegyre. Hófehér, sejtelmes út. Apu húzza a szánkót, amin plédbe csomagolva ülök, és báméskodom. Körös-körül a hold fényében hunyorgó, szikrázó hószemcsék. Kristálypor. A dombok ölelésében felbukkan az öregek kicsi háza. A kémény felett füst bodorgatja a haját, és az apró ablakok sárgán pislognak az éjszakában. Kint vad kutyaugatás, ágak recsegése a szélben. Odabent csend és nyugalom. Meleg vacsora, és fenyőillattal hintett, szép, csendes áhítat, amint az ünnep szentsége mindent átítat. Félálomban még hallom, ahogy a család együtt imádkozik.

EGYED EMESE

Megfejtések

Jézus Krisztus születése
borzos lelke fészülése,
kókadt kedvem derülése,
kalácscipóm kisülése.

Jézus Krisztus születése
zord lelkek szelidülése,
új reménység sarjadása,
tékozló hazajutása.

BERTÓTI JOHANNA

Karácsonyi várakozás

Hömpölygő hópelyhek jégkristály mintáján
fény csillan.

Talpam alatt hó roppan, mit vártam,
már itt van.

A havas táj táncot jár, hallom, hogy halkan
a szél zenél,
felcsendül tisztán a *Csendes éj*...

Otthon minden feltétel adott volt ahhoz, hogy gyerekként kíváncsi legyek a versekre, mesékre. A polcok már akkor roskadoztak a könyvektől, számos bakelitlemezünk volt igényes hangjátékokkal, mesékkel. Szüleink rendszeresen olvastak nekünk. A testvérem egy idő után szóról szóra felmondta a vékonyabb meséskönyveket, noha még nem is tudott olvasni.

Én kívülről fújtam a verseket, a dalokról nem is beszélve. Ha vendég érkezett, általában végig kellett hallgatnia egy-egy műsoromat. Ezeket egyre tudatosabban szerkesztettem, és például falun, a nagyszülőknél kötelezővé tettem a jelenlétet a szomszédok számára is.

Ami az írást illeti, nem volt szükségem bátorításra. Ömlött belőlem a szó, főleg verseket írtam. Egyik nap édesapám különleges meglepetéssel állított be. Előbb csak a kattogását hallottam, aztán közelről megvizsgálhattam az ajándékot: egy írógép volt az. A lakás egyik legmegbecsültebb tárgya lett. Amikor használtam, valahol a játék és a munka között éreztem magam.

MOLNÁR KRISZTINA rajza

Régi Karácsonyok

A fronton

A Karácsony csodája még a háború kegyetlenségét is képes volt megfékezni egy pár órára. Az első világháborúban az ellenséges angol és német lövészárkokból Jézus születésének ünnepén nem halált osztó golyók süvítettek egymás felé...

1914. december 25-én a nyugati front egyik lövészárkában valaki karácsonyi dalokat kezdett énekelni, mire a másik oldalról válaszoltak rá. Pár bizonytalan próbálkozás után a német és brit katonák egyre erősödő kórusa énekelte: *Stille Nacht...*, *Good King Wenceslas...* Aztán valaki kimerészkedett a fedezékből. Kezében fegyver helyett apró ajándék: szivar, keksz, ital... Boldog Karácsonyt, bajtársak! A lövészárkokban kuporgó katonák ott helyben kötöttek nem hivatalos tűzszünetet. A senki földjének nevezett semleges területen britek és németek barátkoztak, ajándékot cseréltek elfelejtve, hogy nekik a parancs szerint egymás vérének kellene ontaniuk. A németek azt is megengedték a briteknek, hogy a korábbi harcokban elesett társaik testét arcvonaluk mögé cipeljék, tisztelegéssel eltemethessék.

Egy másik történet szerint a brit és német katonák a foci nemzetközi nyelvén ünnepeltek, és értettek szót egymással csodálatosképpen. A senki földjén találkoztak, beszélgettek. Majd előkerült egy labda, és elkezdtek passzolgatni egymásnak.

– Nem igazi meccs volt – emlékezett később egy angol veterán –, csak mi legalább ötvenen voltunk. Úgy fél órán át tarthatott az egész, és senki nem tudta, mennyi az eredmény, de ez nem is volt fontos. Aztán az egyik őrnagyunk ránk parancsolt, hogy azonnal másszunk vissza a lövészárkba. Azért vagyunk itt, hogy németeket ölünk, nem azért, hogy barátkozzunk velük. Pedig a német katonák jó fejek voltak.

A börtönben

Szürke falakon túl, messze, gyertyák gyúlnak,
Ünnepi harangok imára kondulnak.
Komor szájunk szélén keserű vonások.
– Hallod, Názáreti? Súlyosak a láncok.

Túl a szitok zaján felcsendül az ének.
Zúg, dagad, hömpölyög, felujjong a lélek.
Megrendül a börtön, recsegnek a záruk,
Rab torkok harsogják szerte a világnak:
Dicsőség Istennek, békesség a népnek...
– Hallod, Názáreti? Hozzad száll az ének.
(Gérecz Attila)

Ez a karácsonyi vers a börtönben született. Gérecz Attila a kommunista hatalom ellen lázadt, ezért zárták be. Börtönéből az 1956-os forradalom szabadította ki. Rögtön fegyvert fogott a zsarnokság ellen. Életét a forradalmat eltíró orosz tankok oltották ki Budapesten.

1956-ban

Mennyből az angyal – menj sietve
Az üszkös, fagyos Budapestre.
Oda, ahol az orosz tankok
Között hallgatnak a harangok.
Ahol nem csillog a Karácsony.
Nincsen aranydió a fákon,
Nincs más, csak fagy, didergés, éhség.
Mondd el nekik, úgy, hogy megértsék.
Szólj hangosan az éjszakából:
Angyal, vigyél hírt a csodáról.

(Márai Sándor)

Az 1956 októberében fellángolt magyar szabadságharcot november elején már vérbe fojtotta a szovjet hatalom. Néma fájdalom volt az a Karácsony.

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER 1989-ben

Sikó-Barabási Eszter gyermekként élte át 1989 Karácsonyát. Az utcákon puskaropogás, halottak, az élők szemében félelem és kérdés: Valóban vége a kommunista zsarnokságnak? Elhozta hát az Angyal a 45 éve várt szabadságot, igazságot, méltó emberi életet?

Ennek lőttek – mondták a szüleink mindig, ha valami elromlott.

Akkor reggel is azt mondták:

– Lőttek.

– Minek lőttek? – kérdeztük, amire ők csak sejtelmesen mosolyogtak.

Anyánk az asztal alatt terített ebédre.

Azt mondta, kis állatok vagyunk, és piknikezünk.

Aztán azt játszottuk, hogy nem szabad felállni, mert meglát a vadász.

Egész nap négykézláb jártunk a negyedik emeleten.

A felnőttek is csak akkor egyenesedtek fel, amikor azt hitték, nem látjuk.

Szorítottam, hogy az Angyalt meg ne lássa a vadász.

Ő nem tud négykézláb járni.

Merthogy estére Őt vártuk, az Angyalt.

Eljött az este. Az ablak alól felhangzott a csengettyű.

Megint nem sikerült rajtakapnunk.

Becsempészte a fát.

– Jajdeszepakarácsonyfaaa – énekeltük a földön kuporogva.

Kint meg valakik lőttek. Lőttek a csendnek.

Ajándékot is kaptuk.

Egy-egy narancsot és én egy forgatható-golyós ügyességi játékot, a testvérem valami apró babát.

Újságba volt csomagolva.

Örültünk mindennek.

Négyen voltunk a fa körül, a két pár nagyszülő nem jöhetett.

Nem jártak a vonatok akkor este.

Vacsora után anyánk a fürdőkádban vetett nekünk ágat.

Emlékszem, egész éjjel tűzijátékost álmodtam.

Ilyen volt a Karácsonyunk 1989-ben.

A LEGNAGYOBB NÉMET ASSZONY

Miert mesélek német asszonyról? Hiszen magyarok nyomát keressük a nagyvilágban. Eltévedtünk?

Ne aggódjatok, éber nyomkeresők, jó nyomon járunk. Ugyanis a legnagyobb német asszony – magyar! Nem más, mint Árpád-házi Szent Erzsébet. Mielőtt bárki elfogultsággal vádolna, hadd tegyem hozzá: nem én állítom ezt róla, hanem a német költőóriás, Johann Wolfgang Goethe.

De miért nevezte Goethe a legnagyobb német asszonymnak, és miért emlegeti minden német forrás türingiainak Szent Erzsébetet?

A németek azért vallják magukénak, mert fájdalmasan rövid, mindössze 24 évnnyi életéből húszat német földön töltött. Mégsem kell bizonyítanunk, hogy magyar volt, hiszen a németeken kívül az egész keresztény világ

magyarországi Szent Erzsébetként ismeri (Elizabeth of Hungary, Isabel de Hungría).

A dolgunk inkább az, hogy megértsük nagyságát, és felvillantsuk, mekkora tisztelet övezte alakját szerte Európában.

Erzsébet II. András magyar király leánya, a későbbi IV. Béla király testvére volt. 1207-ben született Sárospatakon. Mindössze négyévesen eljegyezték az egyik német tartomány, Turingia grófjának fiával, és a kor kegyetlen szokása szerint leendő férje családjára bízták nevelését.

A kis magyar királyleány fényes kísérettel és mesés hozománnyal, több szekérenyi arannyal, drágasággal érkezett Wartburg várába, és alig 16 év múlva egy fagyos őszi éjjelen kifosztva, egy szál köpenyben menekült onnan három apró gyermekével.

Mi történhetett e másfél évtized alatt?

A kezdet biztató volt. Apósa udvarában gondos irodalmi, zenei, vallásos nevelést kapott. Nála jóval idősebb, beteges vőlegényének halála miatt végül annak öccse, Lajos vette el feleségül, akihez már kiskorától gyermeki barátság, később mély hitvesi szeretet

fűzte. Ám boldog házasságuk csupán hat évig tartott. Harmadik gyermeküket várta Erzsébet, amikor férje, aki akkor már IV. Lajos néven Turingia tartománygrófja volt, II. Frigyes német-római császár oldalán részt vett a keresztes háborúban, és elesett.

Erzsébet szíve összetört, de hite, akarata, bátorsága nem. A lelki nagyságot vé-

reben, otthonról hozta. Német környezetében férje volt az egyetlen, aki fel tudott nőni hozzá. Az ő védelme nélkül Erzsébet hátralevő élete valóságos kálvária lett.

Császárné lehetett volna, de nem fogadta el II. Frigyes házassági ajánlatát, haláláig gyászolta férjét. Bár édesapja követeiket küldött érte, gyermekei jövője miatt nem tért haza a magyar királyi udvar biztonságába. Ugyanezért nem volt hajlandó arra, hogy két sógora, Henrik és Konrád javára lemondjon kiskorú fia tartománygrófi jogáról.

Anyósa és sógorai kezdetől ellenségesek voltak vele. Buzgó vallásosságát örültségnek, jótékonyságát pazarlásnak tekintették. Legendája sok-sok történetet őriz arról, hogy már gyermekként ajándékokat osztogatott szolgálóinak, a játékot abba-

Szent Erzsébet mozaikképe a bécsi császári jubileumi templomban

hagyva gyakran a kápolnába szaladt, hogy Jézussal lehessen.

Felnőve maga lett a megtestesült krisztusi jószág és feltétlen szeretet. Több száz szegényt etetett, ruházott rendszeresen, miközben ő maga egyszerű köntösben járt, a szolgálkkal együtt dolgozott, étkezett. Ínséges időkben a vár szinte teljes élelmiszer-tartalékát szétosztotta az éhezőknek. A rózsacsoda oly ismert, hogy Erzsébetet a legtöbb festmény és szobor ölében rózsákkal ábrázolja.

A kassai Szent Erzsébet székesegyház szárnyasoltárának egyik jelenete

születéséért hálából 28 ágyas kórházat alapított, ahol maga is segített a betegápolásban.

Harmadik gyermekét röviddel férje halála után hozta világra. Mivel sógorai megfosztották birtokai jövedelmétől, sőt saját vagyona kezelésének jogától is, elmeneült Wartburg várából. Marburgban fonásból tartotta fenn magát, gyermekeit megmaradt ékszereiből neveltette.

24 évesen tért meg Teremtőjéhez. Alakját már életében az irgalmasság, a

Írjátok le röviden a rózsacsoda történetét.

A híres spanyol festő, Murillo azt örökíti meg, amint egy beteg gyermek haját mossa.

A kassai dóm oltárán 12 kép mesél kegyességéről: beteget fürdet, vagy épp férje ágyában ápol egy leprást. A felháborodott családtagok azonban megsegyenyülnek, mert a fertőző beteg helyett a keresztre feszített Jézust „látják” az ágyban.

Alamizsnát mások is osztanak néha, de Erzsébet folyamatosan és céltudatosan segített: nemcsak ételt, szerszámot és munkát is adott a rászorulóknak. Amikor férje hadba vonult, maga kormányozta a tartományt: bölcsen, igazságosan. Első gyermeke születésekor menedékhelyet építtetett árvák részére, második gyermeke

jóság csodái ragyogtak körül. Marburgi sírnál tovább folytatódtak a csodák. Négy és fél évvel halála után, 1235-ben szentté avatták.

Ő az édesanyák védőszentje, és természetesen Tübingiáé is. Templomok százai épültek a tiszteletére, zeneművek, festmények, szobrok, irodalmi alkotások örökítik meg alakját, falvak, utcák, kórházak őrzik nevét. Bárhová utaztok a világban, minden ferences templomban rátok mosolyog.

Nem túloznak a festők: szép volt. Hosszú, szőke hajfonata arannyal koronázta finom vonásait. De igazi koronája fényből van.

Igazi hazája és neve pedig nem Tübingia, ahol megalázták, halálba kergették, hanem Magyarország, ahol született, ahonnan tisztaságát, jóságát, emelkedett lelkületét hozta.

Zsigmond Emese

**Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki**

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem októbertől áprilisig Kószabóssa minden kérdésére válaszol, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, a tudásszerzés – és a nyereség kedvéért!

Szőlőszem királykisasszonyok

Második rész, amelyben a sárkány-mostoha tovább ármánykodik

Csak akkor lehet szó lakodalomról, ha három próbát kiálltok! A harmadikba pedig, tudom, beletörök a fogatok! – rikoltotta a gonosz mostoha. – Csak az lehet kérője a szőlőszem királykisasszonyoknak, akinek olyan fehér a bőre, mint a királykisasszonyok kacsója!

A legények naphosszat a tűző napon dolgoztak, barna volt a bőrük, mint a jól megsült kenyér héja. Nevetett a mostoha, úgy gondolta, nincs az a varázsige, ami fehér bőrévé változtatná a legényeket.

Sírtak a királykisasszonyok, de a legények egyáltalán nem voltak elkeseredve.

Másnap mindenki nagy csodálkozására olyan fehér volt a bőrük, mint a patyolat.

Nem tettek egyebet, mint finomlisztben jól megfürödtek.

Örültek a királykisasszonyok, boldog volt a király is, hogy végre kezdődhet a lakodalom.

Volt nagy dínomdánom. A mostoha mérgében rengeteget ivott. A bor egyik tulajdonsága, hogy megmutatja ám, ki-ben mi lakik. A vén szipirtó visszaváltott sárkánnyá, s dülva-fúlva kirepült a palotából.

Három nap, három éjjel folyt a tánc, aztán a fiatalok elbúcsúztak Ősz királytól, s hazaindultak Kalász királyhoz.

Alig jutottak kőhajításnyira a palotától, mikor az egyik királykisasszony így szólt:

– Édes férjürem, úgy ég a bal fülem, nézz hátra, mit láatsz?

Fekete kavargó felhő kerekedett mögöttük. Szóra sem nyílt a legény szája, már el is ragadta nyergéből a lányt a sárkány.

Ekkor megszólalt a másik királykisasszony is, aki előrébb járt:

– Édes férjürem, ég a jobb fülem, nézz hátra, érzem, jön a mostohánk.

Úgy jártak kivilágos világra, mint a másik pár. Most már híre-pora sem volt egyik királykisasszonynak sem.

Mit volt mit tenni, a legények szomorúan indultak haza feleségük nélkül.

A két dióból, amit magukkal hoztak, újra előpattant az aranyeke és a csodamalom. Ismét megmenekült az éhségtől Kalász király népe. Az egyik legény beállt az eke mögé, a másik a malomban dolgozott, de csak bús bánatot törtek azon.

Pörögtek a napok, teltek-múltak a hónapok, mégsem jött hír a királykisasszonyokról. Hogyan jöhetett volna, mikor mostohájuk magas toronyba zárta őket, ahová senki sem juthat fel.

A roppant erőd tetején sötét felhők tornyosultak. Nem sütött ott nap, még a madár sem járt arra.

Szólószem királykisasszonyok csak sírtak-ríttak egész nap, annyit, hogy könnyeiktől még a Küküllő is megáradt volna.

Nem akadt ember, akinek elpanaszolhatták volna szomorú sorsukat. Elpanaszolták hát a seprűnek. A seprű nem mondta senkinek, csak a küszöbnek. A küszöb sem mondta másnak, csak a fának. A fák meg egymásnak sügták. Kihallgatta őket a csevegő patak, és völgyeken, réteken át szaladt, egészen a folyóig. A Küküllő pedig meg sem állt, míg a legényekhez a malomba nem ért.

Volt nagy boldogság, hogy végre hír jött feleségeik felől. Nyomban fölkerekedtek, hogy kiszabadítsák őket a fogságból.

A toronyhoz érve felkiállottak az ablakban sírdogáló királykisasszonyoknak, akik majd kiugrottak a bőrükből boldogságukban, mikor megismerték a legényeket.

Ám a torony ajtaját öröklakat zárta, melyet semmilyen kulcs ki nem nyithatott.

A királykisasszonyoknak azonban volt egy varázslatos venyigéjük. Még édesapjuktól kapták. Ledobták a legényeknek, azzal rásuhintottak a lakatra, s láss csodát,

A torony ajtaját öröklakat zárta, melyet semmilyen kulcs ki nem nyithatott.

azonnal kinyílt. Kiszaladtak a királykisasszonyok, s össze-vissza csókolták rég nem látott férjüket.

Ekkor a távolban feltűnt a fekete felhő, s egyre közeledett. A legények hamarjában befalazták a torony ablakát, s a fák közt mind elrejtőztek.

A sárkány, mikor észrevette a kitárt ajtót, hatalmas lángot okádott mérgében. Berontott a toronyba, de abban a pillanatban rácsapták az ajtót, s ráverték az öröklakatot. Talán még most is ott ül abban a toronyban.

Csuhajja! Volt nagy öröm Kalász király udvarában. Mindenki táncra perdült. Járták a pontozót a legények, szökőst a párok, karikázót a lányok. Búzásbocsárdtól Borosbocsárdig folyt a bor. Aztán dióhéjba kerekedtek, s a Küküllőn leereszkedtek.

Holnap legyenek a ti vendégeitek! Itt a vége, fuss el véle. Zsazsa néneje így mesélte.

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

A kutya is füvet eszik, mikor beteg

A hosszú tél után váratlanul beköszönő jó idő teljesen felvillanyoz. A nap-sütés kicsalogat a házamból. Nyújtózkodás, csontropogtatás után fiatalosan megtornáztatom lustálkodástól elgémberedett tagjaimat, majd felfrissülve végigszűszézek megfigyelő-ösvényemen. Az iménti eső eltüntette a port, tiszta lett a levegő. Nagy sóhajtásokkal szívom magamba a friss tavaszi illatokat, amelyek között csalhatatlan szimatom pompás és még annál is pompásabb szagokat különböztet meg.

– Nyitva felejtették a pinceajtót – veszem észre hirtelen. Annak a hátuljára, egy szögre szokták akasztani a pórázomat. Eszembe jut, hogy ezzel a legújabbal, amelyet tegnap kaptam, még nem is volt időm tüzetesebben megismerkedni.

A pince sötétje, hidege sohasem csábított, még a gazdámék után se merészkedtem le oda, pedig tudom, hogy a mélye – ott tartjuk a hűtőládát – sok finomságot, többek között fagylaltot is rejteget. Hanem ez az új fekete póráz igencsak böki a csőrömet, meg is nézem, nem hosszabb-e néhány centivel, mint az a rongyos, agyonrágicsált régi. Óvatosan bekukucskálok a résnyire nyílt ajtón; mágnesként vonz a bentről áradó, csábító szag. Beljebb nyomulok, körül nézek. A szimatom nem csalt: a mennyei illatot egy nagy zsák kutyatáp árasztja.

Jókorákat kell ugrabugrálnom, az igaz, de végül sikerül feldöntennem a zsákot; a száját kirágni pedig már igazán gyerekjáték, egy pillanat műve. Tartalma, a több hónapra előre bespájkolt kutyaeléség zörögve gurul le a lépcsőkön.

– Nem is olyan rossz hely ez a pince – nyugtázom elégedetten, s a jóízű ropogtatás közben teljesen elfeledkezem jövetelem eredeti céljáról. – Máskor is nyitva felejthetnék az ajtót.

Úgy érzem magam, mint a lakodalmas kutya. Hozzá hasonlóan jól be is lakmározom, s miután degeszre ettem magamat, megszomjazom. Igen ám, csakhogy közben becsukódott mögöttem az ajtó.

Kétségbeesetten ugrálok föl-le, körmömmel kotorászom, kaparom a kijáratot, de nem sok reményt fűzök a kiszabadulásomhoz. Az egész ház tudja, hogy világeletemben irtóztam a pincétől, így hát itt nem fog keresni a kutya se.

Az ízletes, de száraz eledel, amelyet bölcs mértékletesség híján mohón feneketlen bendőmbé tömtem, megtette a magáét. Csillapíthatatlan szomjúság kínoz. Úgy érzem magam, mint egy hajótörött, aki több napon át tengődik ivóvíz nélkül a végeláthatatlan tengeren. Mit nem adnék egy csepp vízért!

Sehol senki... Hát én már örökre itt maradok? Hát senkinek sem hiányzom?

Hiába ugrándozom, ügyetlen mancsomnak a kilincs nem fogad szót. Be kell látnom, csak az erőmet emésztetem. Reményvesztetten nyúlok el a pince hűvösében; a szétgurult tápgombócok ide-oda görögnek minden mozdulatomra. Hosszas próbálkozás után végre biztos helyre lelek a göngyölegén: a műanyag zsákon, ahol kényelmesen összegömbölyödöm, s számba veszem kedvenc olvasmányaim rabságba esett hőseit. Először is őszinte együttérzéssel gondolok szegény Micimackóra, aki ugyancsak féktelen falánkságának köszönhetette fogságba kerülését, másodszor pedig... Másodszor pedig a kimerültségtől mély álomba merülök.

A többit már Gazdim elbeszéléséből tudom. Furcsállva, hogy nem sietek eléje, keresni kezd. Tűvé teszi értem a házat, a lakásba is benéz, hátha ott felejtettek valamelyik lábtörlőn, bekukkant a garázsba, a gödremet is felkeresi – sehol nem talál. Idegességében egyik cigit szívja a másik után, nagy gond terhe nyomasztja: hogy fog velem elszámolni!?

– Eltűnt Aliz. Már mindenhol kerestem – vallja be munkából hazatérő nejének.

Kisgazdim azonban mint a rossz pénzt, úgy ismer engem. Térül-fordul, körülnéz, ajtót nyit – és én már menekülhetek is ideiglenes börtönömből.

Első dolgom az volt, hogy megigyak egymás után négy bödön vizet.

Másnap hozzá sem nyúltam az ételhez. Érintetlen tálkám látva így szól a Kisgazdim:

– Valami baja van ennek a kutyának. Nem eszik.

A gazdám derűsen mutat az udvar végébe, ahol kutya létemre legelek.

– Fűvet eszik. Biztosan elrontotta a gyomrát.

Azon kezdenek el tanakodni, hogy mi okozhatta a gyomorrontásomat. Kisgazdim csokira gyanakszik, amivel a Gazdim titokban kényeztetni szokott, de a gazdám hevesen tagad. Szerinte inkább az a förtelmes kutyulék feküdt meg érzékeny gyomromat, amit Kisgazdim kotyvasztott nekem sebtében tegnap. Egy darabig elvitatkoznak a helyes, korszerű és egészséges táplálkozáson, de most nem igazán tudok rájuk figyelni – engem ennél sokkal aggasztóbb gondolatok gyötörnek.

Azon tűnődöm, vajon melyikük csúszik el előbb a pincelécpsőn szanaszét szóródott kutyatápon.

Barni kutyus

Barni kutyus barna,
szeme, füle barna,
a farka pedig tarka.

Barni kutyus játszik,
a labdámon ugrándozik.
Ha a labda elgurul,
a kutyus bedurvul.

Barni kutyus éhes,
akkor füle repdes,
a kutyaételt szereti,
na meg a vizet is kedveli.

Ha eljön az este,
elfárad a kutyus teste,
akkor lefekszik a kuckóba,
és elteszi magát nyugovóra.

Ferencz Panna,
Gyergyószentmiklós

Kvak és a hóember

*Itt a tél,
kis barátaim!*

Bárcsak ne maréknyi, hanem hegnyi hó hullana az idén! Hogy szánkózhassatok, sízhessetek, hógolyózhassatok, építhesse-tek hóembert. Emlékeztek Tóbiásra, az én hóember barátomra? Pár évvel ezelőtt sálat, sapkát, kesztyűt ajándékoztam neki Karácsonyra. Azóta is viseli.

Hálából elárulta nekem a titkát: akkor lehet a legkönnyebben hóembert készíteni, amikor nincs csattogó hideg, a hó megközelíti az olvadási hőmérsékletet, és jó tömörre válik. Ekkor a hógolyóból egy-kettőre természetes hópocakot, hófejet görgethetünk.

A finom porhó nem tapad össze, nem gyúrható.

A hóember vagy más hófigura a tél jelképe. Világszerte készítik évszázadok óta mindenütt, ahol van hozzá „alapanyag”.

Olvastam, hogy bő ötszáz évvel ezelőtt a híres olasz festő és szobrász, Michelangelo és barátja, Firenze uralkodója, Piero de Medici is épített hószobrot a Medici-palota kertjébe, ami egész télen át a kert díszé volt.

Feljegyezték, hogy 1511 kemény telén, amikor hat hétig fagypontra esett a hőmérséklet, Brüsszelt szinte ellepték a hószobrok.

Európában és Amerikában a hóembert három gömbből, Kelet-Ázsiában kettőből rakják, Japánban a neve yuki daruma egy kerek formájú baba, a daruma nyomán.

A világ számos pontján rendeznek hószoborversenyt. A csúcstartó a Bethelben épült, 37,22 méter magas hó-istennő, Olympia.

A népi kalendáriumban ez áll: november, december, lábon áll a hóember. A téltemetés egyik szertartásaként pedig sok faluban beledobták a folyóba a hóembereket.

Bár neve: ember,
hóból a lába,
hóból a törzse,
hó a ruhája.
Tán nem is ember!
Vagy talán mégis?
Meg sose moccan,
tudja a szél is.
Két szeme: két gomb,
répa az orra,
szén-mosolyáért
Pisti csúfolja.
Karjai ágak,
ég fele néznek,
hessegetik a
széncinegét.

*Tóthárpád Ferenc:
A hóember*

Remélem, ezen a télen nálatok is hull elegendő hó a hóemberformázáshoz. Rajzoljátok le, és küldjétek el nekem.

Karácsonyi ajándékként gyúrtam Tóbiásnak egy hócicát, ne álljon kint egyedül a kertben. Elválaszthatatlan barátok lettek.

Boldog, havas Karácsonyt kívánok nektek! BRRREKKK!!!!

**Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA**

Kovács Corina,
Brassó

Csergő Réka,
Gyergyószentmiklós

Szegedi Anita,
Ivó

Munkácsi Levente,
Szatmárnémeti

Az élővilág hegymászói

December 11-ét az ENSZ a hegyek nemzetközi napjává nyilvánította. E festői természeti képződmények, bár szépségükkel gyönyörködtenek, igencsak próbára teszik a természet mestereit: az élővilág képviselői közül csak kevesen képesek a szélsőséges környezeti viszonyokhoz alkalmazkodva, képzett hegymászók módjára meghódítani a legmagasabb csúcsokat.

Élőlények a csúcson

Az élővilág hegymászó-rekordere egy pókfaj, mely a ma ismert legmagasabban élő, nem repülő állat. Egészen elképesztő teljesítményre képes: 7000 méteres magasságokba is feljut. Az emlősök közül a hópárduc és a himalájai hegymászók teherhordó állata, a jak említhető még, de ezek „csupán” 5000–6000 méteres csúcsokat tudnak bevenni. A növények közül a 3000-es magaslatokra is felmerészkedő mohafajok számítanak bajnok hegymászóknak.

Sziklamászás kötél nélkül

A bezoárkecskék és zergék nem a csúcshódítás, hanem a sziklamászás szakértői. Rendkívüli biztonsággal mozognak a legmeredekebb bércek között is, rugalmas patájukkal biztos fogást találnak a csúszós, egyenetlen talajon, s akár 6 méter hosszúságú ugrásokra is képesek, egyik sziklakitüremkedéstől a másikig. Nem véletlen, hogy számos hegyimentő- és hegymászó-egyesület választotta címerállatául e csodás teremtményeket.

Vészjelzések a hegyekben

A meredek sziklafalakon legelésző zergékre gyakran csapnak le a szirti sasok, melyek a mélybe taszítják áldozataikat, majd az összezúródott tetemekből lakmároznak. Hasonló veszély leselkedik a mormotákra is, ezért különös egyezség született a két faj képviselői között: ha valami gyanúsat észlelnek, nemcsak fajtársaikat riasztják, hanem messze hangzó vészjelzéssel, füttyszóval egymást is értesítik.

Menedékházak a magasban

A hegyi vadvirágoknak is szükségük van beporzó rovarokra. Ám a zord hőmérséklet miatt arafelérítik a rovarok. Ezért a harangrojtok, tárnicok valóságos menedékházakat készítenek alkalmi látogatóiknak. Nagy, tölcsér alakú virágik menedékhelyként szolgálnak a hideg éjszakákon. Élénk színű reklámtáblaként ezek a virágok messziről hirdetik a fűtött szállást, sötét árnyalataik miatt ugyanis hőt is tárolnak a tölcsérek.

Szépségverseny a hegyekben

A magashegyi növények nemcsak élénk színükkel vonják magukra a figyelmet. A havasi gyopárt például különleges, bársonyos tapintású külleme miatt kedveljük, mely melegen tartja a növényt, s a nagy magasságokra jellemző káros UV fénysugarakat is megtöri, legyengíti. A kövirózsák sajátos elrendeződésű leveleik miatt nyerik el tetszésünket. A hegységek szépségkirálynője mégis vitathatatlanul a havasszépe, mely e megtisztelő címet formai és színbeli változatosságával vívta ki magának.

Hegyek és hiedelmek

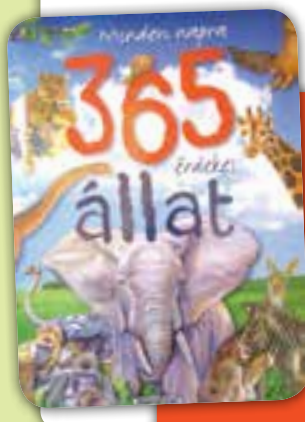
A növény- és állatvilág hegymászói olyan magasságba merészkednek, mely a legtöbb ember számára elérhetetlen, így minden, ami a hegyekből származott, titokzatosnak és ritkának számított régebben. Talán emiatt kapcsolódik a hegyeinkhez és a hegységek élőlényeihez oly sok hiedelem. A bezoárkecskék gyomrában képződő bezoárkőről vagy a mormoták zsirjáról úgy tartották, hogy bármilyen betegséget képesek meggyógyítani. A kövirózsáról még ma is sokan azt hiszik, hogy képes megvédeni a villámcsapástól.

A magyar állat- és növénynevekben gyakran szerepel a „hegyi”, „havasi” vagy „alpesi” előtag. Gyűjts minél több ilyen nevet!

Az októberi megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem októbertől áprilisig Kiskópé minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, a tudásszerzés – és a nyereség kedvéért!

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Elemi a Gimiben

Isten hozzád rudimenta, kalamáris,
tinta, penna... Úhujnáre!
Már nem mondják: silentium,
nem kiáltják: quid praeceptum?
Csak azt mondják, hogy ad equum,
és induljunk ki ad campum.

Bocskor-daloskönyv, 1730

Hajdanában, amikor még latinul folyt az oktatás, ezzel a tréfás, félig latin, félig magyar nótával búcsúztak a tanulástól iskolánk diákjai.

A székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium, népszerű nevén Gimi, a Kárpáthaza kiemelkedő szellemi műhelye 2018-ban ünnepli alapításának 425. évfordulóját.

Három műemlék-épületben folyik az oktatás. A 2006 óta újraindult elemi tagozat a hajdani Római Katolikus Leánynevelő Intézetben és a bentlakásban korszerűen felszerelt, otthonos termekkel várja a kisdíjakokat. Az udvarok, foci pályák jó energia-levezetők, légkörük maradásra készíteti a bejövőket.

Iskolánk a város szívében helyezkedik el, az állandóan lüktető Patkóban. Három főtéri templom „harangoz be” az órákra. Ha kinyitjuk termeink ablakát, beáramlik a történelem.

Tanítóink, **Szabó Zsuzsa, Nyárádi Izabella, László Mária, Fancsali Adélka Leilla, Székely Emőke Katalin**, egyetemi oklevelet szerzett, kitűnően képzett és elhivatott, kísérletező kedvű pedagógusok.

A tanítók baráti közössége módszereit mindig az adott gyermekcsoporthoz igazítja, de alapelvünk megingathatatlan: ragaszkodunk a keresztény értékrendhez és a magyar hagyományokhoz.

A közösen megélt egyházi ünnepek, felelevenített népszokások, népi mesterségek gyarapítják tudásunkat, erősítik hitünket, magyarságtudatunkat.

Már az év elején közös kirándulásokat szervezünk. Advent idején a szülőkkel adventi koszorút készítünk, mézes pogácsát sütünk. Főtisztelendő Mátyás Károly, mindenki Karcsi pap bácsija, megszenteli osztálytermeinket. Ilyenkor szoktunk találkozni testvérosztályainkkal is. Vidáman farsangolunk, húshagyó kedden elsíratjuk a telet, hamvazó szerdán pedig Alsósófalván eltemetjük Illyést. Húsvétra tojást írunk, májusban felköszöntjük az édesanyákat, és elsőáldoznak a harmadikosok.

Júniusban, mielőtt az iskola nagyobbik kapujára felkerülne a lakat, a harmadikosok elbúcsúztatják a negyedikeseket. A maguk nemezelte ballagó tarisznyákba kerül a hamuban sült pogácsa, a csipetnyi só, a tudás almája, valamint az áldás, mely olyan szép, hogy még a büszke apák is megkönnyezik. Búcsúzóul elropjuk a néptánckörön tanult táncokat.

Miről ismerhetők fel messziről a gimis elemisták?
Elegáns és csinos piros-kék egyenruhájukról.

Mitől öntudatosak, nyitottak és jól felkészültek?

Attól, hogy nevelőik figyelnek arra: a kötelező tananyag ne legyen kötelező monotonia. A matematikára sakkal melegítenek be, úszni, táncolni, furulyázni, rovásírni, kézműveskedni tanulnak. Mindezt színesen, izgalmasan, minden kisdiaókot, sőt a szülőket is bevonva.

Célunk, hogy segítsük, megóvjuk a gyorsan változó világban eligazodni próbáló gimis diáksereget. Hogy ez az öt alapozó év valóban biztos alappá váljék.

**A székelyudvarhelyi
Tamási Áron Gimnázium tanítói**

Levelező

Tudjátok, milyen szelíd természetű sárkány vagyok, de ilyenkor, Karácsony táján kedvem lenne elrabolni egy-két mézeskalács-sütő osztályt tanító nénistől, hadd lengje be az én barlangomat is a fűszeres illat és a készülődés boldog izgalma. De világért sem akarlak ijesztgetni, így hát inkább nézegetem a töletek érkezett fényképeket, olvasgatom az üdvözlőleveleket, és veletek együtt élem át az Ünneppillanatait.

Köszönöm mindazoknak, akik megosztották velem karácsonyi örömeiket: **Boros Bianka**, Nagykaroly; **Seres-Matolcsy Ábel**, Kraszna; **Szegedi Anita**, Ivó; **Sántha Dorottya**, Szászfalu; **Zabán Klára Anna** és **Dóra Etelke**, Kisszántó; **Zsidó Emese Tímea**, Farkas Fanni, **Fodor Kriszta Andrea**, **Zilinszki Delinke Dorottya**, Marosvásárhely; **Gáll Árpád**, Torda; **Császár Károly Szilárd**, Gyulakuta; **Asztalos Ágota Mária**, Lele; **Osváth Regina**, **Bauer Mátyás**, **Muresan Krisztina**, **Karasi Laura**, Szatmárnémeti; **Mártonfi Milán**, Magyarlóna; **Fóri Anikó**, **Kolozsi Andrea Larisza**, **Marosi Anetta**, Olthévíz; **Sólyom Blanka**, Kraszna; a **székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium IV.**; a **nagyvárad** Szacsvey Imre Iskola III. J, a **Szent László Líceum III. B**; a **marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskola IV. B**, a **Művészeti Líceum IV. B**; a **négyfalusi Zajzoni Rab István Líceum III. osztálya**; a **lővétei III.**; a **dobrai III.**; az **árpádi IV.**; a **zabolai III. és IV. B**; a **csíkmenasági IV.**; az **ivói III.**; a **nyárádszeredai III. és IV.**; az **esztelneki IV.**; a **szilágybagosi IV. B**; a **seprődi III.**; a **csíkkozmási III.**; a **vámospálfi IV. B**; a **gyulakuti III. osztály**.

• **Kiss Klára tanító néni osztálya a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskolában** mézes-recepteket gyűjtött, és fűzött 28 díszes szakácskönyvbe. Ezt ajándékozta családjának minden gyerek, no meg az illatos-édes kóstolót, hiszen minden receptet ki is próbálták az osztályban.

• Mézeskalács illatú, áldott Karácsonyt és boldog új évet kíván **Kozma Judit és székelyszentkirályi kisdíákjai**

• Sajnos egyre kevesebb diákja van a **tordaharaszti iskolának**, de annyira még futotta **Bartha Denise összevont osztályából**, hogy a betlehemes játékot előadhassák.

● Harmadik osztályba léptünk idén, és nagy örömmel fogadtuk első Napsugarunkat. Ezt az örömünket szeretnénk megosztani! **Szász Melinda tanító** néni kisdíákjai Nyárádszerezdából

● A Napsugárt anyanyelv órán tankönyvként használjuk, a meséket, verseket boncolgatjuk. A-tól Z-ig kibetűzünk mindent. Jó munkát! Sok szép mesét! **A lövétei** harmadik osztály és **Mag Ottilia tanító**

● Ha nincs igazi hó, maguk festette havas tájkép előtt várják a Karácsonyt **Bak Márta tanító** néni diákjai a kolozsvári Zeneliceumban.

● Székelyruhában, szóttésekkel, varrottasokkal díszített osztályban ünnepelnek **Fekete Ildikó tanító** néni marosszentkirályi tanítványai.

● A Napsugárt nagyon kedveljük, sokat olvassuk, és megoldjuk a feladatokat is. Sajnos eddig nem küldtünk semmit, de reméljük, ezután jobban tartjuk a kapcsolatot. **Simó Éva tanítónő** segesvári osztálya

● Adventi koszorúval köszöntött, és hálaülte meg a Napsugártól nyert belépőt a kézdivásárhelyi Céhtörténeti Múzeumba **Marton Irénke tanító** néni nyárádszerezdai osztálya.

Rejtvénypályázat

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisig Rejtvénykirály minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. Az öt szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, az agytorna – és a nyeremény kedvéért!

Hogyan folytatja mondatát a Mikulás? A rejtvény megfejtéséből megtudod.

A Rejtvénykirály

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része
8. Török tisztí rang (AGA)
9. Illatos virág
10. Kőműves Kelemen vára
12. Bibliai paradicsomkert
13. Vásárolt termék értéke
14. Római 501
16. A végén fog!
17. Fősvény
20. Szikladarab
21. Juttat
22. Sütő András monogramja
23. Mama párja
25. Nagyon régi történelmi időszak
27. ABC!
29. Mákos a közepén!
30. A megfejtés folytatása

22. Későre
23. Hosszúság
24. Arcon páratlan betűi
26. Veszteség
28. Észak magánhangzói

VAJNÁR ILONA
rejtvénye

FÜGGŐLEGES

1. A veréb, a fecske is ez
2. Fogadkozik
3. Indul a lavina!
4. Eszes Vera monogramja
5. Hajnié, de csak a vége!
6. Magával ragad az ár
7. Orosz fiúnév (OLEG)
11. Legerősebb kártyalap
15. Vár Kovászna megyében (IKA)
17. A város közepén terül el
18. Állami illeték
19. Állatköröm
20. Rövid kabát!

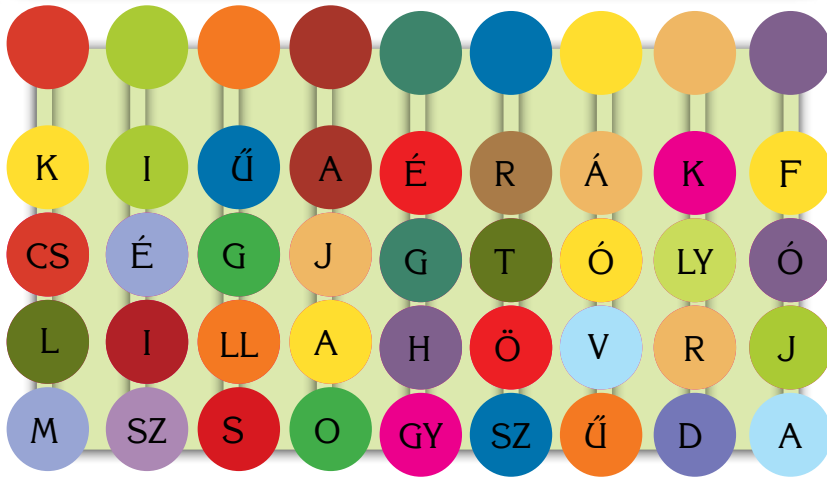
1	2	3	Y	4	5	6	7	K
8				9				
10			11		12			
13			14	15		16		
	R		17		18			19 K
		20		21			22	
23			24		25	26		
27				28		29		
30					K			

A szeptemberi és októberi pályázati feladatok megfejtését honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtesek.php

Találd ki!

1

Keresd ki mindegyik oszlopból azt a betűt, amelyik az első kör színével megegyező alapon áll, majd olvasd el a vízszintesen kialakult szót.

ÚJ ETIKETT
Könczey Elemér
karikatúrája

– Télen az élőlények közül sokan eltűnnek a világ szeme elől, úgynevezett téli álmot alszanak – magyarázza a tanító néni. – Ki tudna olyan élőlényt mondani, amelyet csak tavasszal látunk újra?

Peti nagyon jelentkezik:

– A fagyaltos!

...

– Mit mond a Mikulás, amikor átgázol egy emberen?

– Ami a szíveden, az a számom!

...

– Mi történik a Mikulással, ha karambolozik?

– Szánja bánja.

...

– Milyen vasból van a Mikulás-szán motorja?

– Rénszarvasból.

...

– Hogy hívják a bicegő amerikai Mikulást?

– Sánta Claus.

2

Az M betűtől indulva, csak a zöld kockákra lépve olvasd ki a szót.

	Á		S	
L		C		♥
	A		M	
K		E		É
	S		Z	

3

A
JÁ DDDDD

Fejtsd meg a betűrejtvényt.

4

Keresd meg az angyal és a tükörképe közti 5 különbséget.

Novemberi megfejtések

1. Adventi koszorú 2. Már fél órája főzöm, de még mindig kemény.

Mit gondol...

a bagoly? A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a majom?

A szeptemberi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Hiába ültél előre, úgysem tudod elindítani.
- Nyomd a gázt, tesó! Jut eszembe: van egyáltalán jogosítványod? – Nincs, de legalább nem tudja elvenni a rendőr.
- Segítség, nincs jogosítványom, és a lábam nem ér le a fékig!
- Taposs bele, mert most robog el mellettünk egy csiga!
- Kellemes ez a légkondicionált járgány!
- Indítsd el az ablaktörlőt, mert minden bogár berepül a számba!

- Jaaaaj, nincs mibe fogózzam, lerepülök!
- El sem indultunk, és már kiabálsz?
- Ne majomkodj, fut utánunk a motor gazdája!
- Erre mondják azt, hogy menők vagyunk? Vagy inkább azt: úgy néz ki, mint majom a köszörűkövön?
- Ha a motoron lehet fázni, akkor a fán miért nem lehet motorozni?

Tănase Evelin, Dés; Deli Denisa, Szilágycseh; Szövérfi Réka, Szabó Szilárd, Seprőd; a marosvásárhelyi L. Rebreanu Iskola III. E osztálya; a maroskeresztúri IV. B; a lövétei III., IV. osztály

Szólj, szám!

Szó-móka

1. Karácsony éjjelén angyalszárny rebben. Szárny szavunk dús szóbokor gyökere. Keressétek meg a hajtásait, képzett és összetett szavakat, szó szerkezeteket.

2. A szólások színezik, élénkítik beszédünket. Használjátok minél gyakrabban őket. Milyen szólásokat találtok az alábbi négy fogalom kifejezésére: közel, távol, rövid ideig, sokáig?

3. Hajadon és hajadonfőtt. Mit jelent e két szavunk? Gyűjtsetek két csoportba minél több férfi és női fejfedőt.

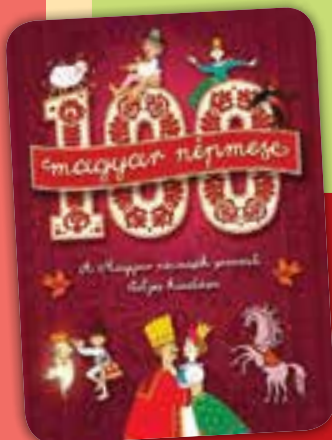
A szeptemberi és októberi megfejtéseket honlapunkon közöljük:

www.napsugar.ro/megfejtések.php

– Hogy hívják a fél fülére süket manót?
– Monó.

– Anya, megettetem a papagájt.
– Mivel, Fülöpke?
– Hát a macskával!

– Mit nem illik mondani egy számítógépes cégnél?
– Majd, ha fagy!

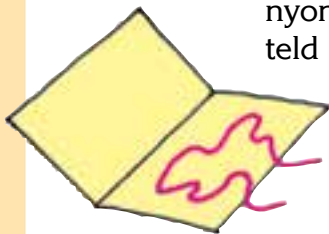

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtéseket. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisiig Nyelvőr vitéz minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, ha negyedikes, eljuthat az országos KAV anyanyelvi versenyre, ha kisebb, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, a tudásszerzés – és a nyereség kedvéért!

Maszat Művész és a fonalfirka

Újságpapírra téve fess meg egy cérnaszálat vízfestékekkel vagy temperával. Hajts ketté egy rajzlapot, a cérnát fektesd rá valamilyen alakban, hajtsd rá a lap felső felét, majd gyors mozdulattal húzd ki a cérnát. Kicsit nyomtasd le a lapot, majd nyisd szét, és ismételd meg a műveletet más színűre festett cérnával. Az eredmény egy érdekes fonalfirka lehet, amelyet képzeleted szerint ki is egészíthetsz.

Nagy Alexandra és Nagy-Kubaszek Ingrid, Bogdánd

Művedből különleges karácsonyi üdvözlőt is készíthetsz.

Kíváncsian várom fonalfirka-technikával készült alkotásaitokat!

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a rajzokat. Aki egyetlen hónapot sem hagy ki, hanem szeptembertől áprilisiig Maszat Művész minden feladatát megoldja, és idejében (a következő hónap 15-éig) be is küldi, részt vesz a sorsoláson. A három szerencsés nyertes ezt a csodás könyvet kapja ajándékba. Vágjatok bele! A játék, a rajzolás – és a nyereség kedvéért!

Lapunk munkatársai közül ezúttal **Darvai Tünde képzőművész** mesél a gyermekkoráról.

Gyermekkoromban, ha éppen nem a szomszéd cseresznyefáján lógtunk, fociztunk, vagy éppen a virágos réteken csatangoltunk, akkor tátott szájjal, nagy odafigyeléssel hallgattuk nagyszüleink vagy a falu időseinek meséit, amelyek mindig olyan földrészre repítettek bennünket, ahol még a madár sem járt.

Színes mesekönyveket ritkán tudtak szüleim beszerezni, a rongyosra olvasott kölcsonkönyvek pedig gyakran vándoroltak kézzől kézre, de a Napsugár folyóirat, nagy örömünkre, hozzánk is eljutott. Mivel gyermekkoromban (is) nagyon szerettem rajzolni, festeni, állandóan „színes tintákról álmodtam”, s titkos vágyam volt, hogy a Napsugár oldalaira bekerüljenek a rajzaim. Azóta ez megvalósult, de útközben szüleim támogatásával sok színes festmény is született. Általában egy sajátos világképet igyekszem megjeleníteni, ahol a színek és tárgyak életre kelnek, ahol a házaim hóbertos teremtmények, ahol az integető fák mögül madarak, macskák bújnak elő... Rajzaim, festményeim egyaránt szólnak gyerekekhez és felnőttekhez. Végül is ki dönti el, hogy mikor ér véget a gyermekkor?

Télelő hava, december

Minden decemberben százával érkeznek az üdvözetek, kézimunkák töletek. Alig akad köztük két egyforma, de üzenetük ugyanaz: Boldog Karácsonyt, Napsugár!

Török Orsolya, Szabó-Sebők Enikő kovásznai diákja

Román Melinda kisdiákjai a szatmárnémeti M. Eliade Iskolából

Szász Barbara, Szigeti Éva zabolai tanítványa

Varga Katalin esztélneki osztálya

Zsidó Emese Tímea, Zongor Judit diákja a marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Liceumból

János Erzsébet tanítványai a szatmárnémeti Bălcescu-Petőfi Iskolából

Gábor Lizetta osztálya a marosvásárhelyi T. Vladimirescu Iskolából

Károly Veronika
csíkmenasági
kisdiákjai

András Mónika
lövetei osztálya

Kátai Judit
nyáradszeredai
diákjai

Búzási Noémi
osztálya a nagyvárad
Szacsvey Imre
Iskolából

Makkai Mária tanítványai
a kolozsvári Református
Kollégiumból

Nagy Lenke
ivói tanítványai

Czirnay Júlia dési
kisdiákjainak szarvasát
másoljátok kartonra, vág-
játok ki, és agancsánál
ragasszátok össze. Arca,
nyaka egy finom szopóka,
ezt még ragasztás előtt
dugjátok bele.

Irkafirka

Várok, várok éjjel-nappal,
letelt egy hét adventi zajjal.
Advent első vasárnapján
meggyújtunk egy gyertyát,
a gyerekek elfűjják talán.

Telnek-múlnak a hetek,
advent második vasárnapja
elszállt, mint a fellegek.
Mindjárt itt van Karácsony,
várjuk együtt csendesen.

Tanászi Beáta,
Nyárádszereda

Gréczi János,
Szilágybagos

Viznyovszki Barbara,
Szatmárnémeti

Hová mész, öreg pajtás,
Havon járó Mikulás?
Neved napján útra kélsz,
S Karácsonykor hazaérsz.
Szereted a havat s jót,
Mint a téli vakációt.
Szereted, mert a gyerekek
Nagyon örülnek neked.
Karácsony van, hazaérsz,
S Télyánónak a kalandról
mesélsz.

Turos Sarolta,
Marosvásárhely

Németi Nóra,
Szatmárnémeti

Tusa Tihamér,
Zabola

Aknai Erzsébet,
Magyarlapád

Tél van, hull a hó,
Ágyakon a takaró,
Ablakon a jégvirág,
Nincsen ennél szebb világ.
Megtört már a Mikulás,
Hozott ajándékot eleget,
Örülnek a gyerekek,
Nincsen dolguk, hevernek.
Dávid Bernadett,
Marosvásárhely

Fehérbe borul az erdő,
előkerül a kendő.
Csillag az égen,
kis Jézus jelen.
Jön a karácsonyfa,
mindenki megcsodálja.
A gyerekek várják
a sok-sok kártyát,
míg a szülők csinálják
a töltött káposztát.

Elekes Péter,
Szegedi Simon,
Zetelaka

Volt egyszer
egy Karácsony,
pirosra sült
a kalácsom.
Amikor megízleltem
a kalácsot,
nem is láttam
több bánatot.

Csiki Amanda,
Kápolnásfalu

Vincze-Jancsi Tímea kalotaszentkirályi
kisdíákjai írták:

A Karácsony a legszebb ünnep.
Minden gyerek várja, mit rejt a csomagja.
Vajon benne lesz a gitár?

Lovász Orsolya

Jön a Mikulás, hoz sok édességet,
Jön az angyal, hoz ruhát és játékot,
És még sorolhatnám, hány ajándékot.
A Karácsony összehangolt családot jelent.
A Karácsony örömteli ünnep.

Bálint Boglárka

Itt a Karácsony! Szép ünnep,
Minden gyerek várja,
Kíváncsiak, mi rejlik a kis csomagban.
Boldogság az egész ünnep!

Kovács Viktória Katalin

Kiss Borbála,
Magyarlapád

A Mikulás lépeget a hóban,
s nézi, melyik gyerek van jóban.
Hosszú fehér a szakála,
s ki nem látszik az álla.
A ruhája piros,
sok gyerek ír neki most.

Török Renáta Krisztina

Nagy Csilla,
Aranyosgyéres

Azt álmodtam, hullott a hó,
pihe-puha hótakaró.
Álmodtam egy csillagot is,
megfogtam, és csilingelt is.
Ha álmodok még egyszer ilyet,
kihívom a szüleimet.
A csillagot is megmutatom,
megfoghatják, s nekik adom.
Felébredtem, nem álom volt,
Karácsony volt, hullott a hó,
pihe-puha hótakaró.

Klein Alíz, Szilágycseh

Fáradt vándorként szelik át az eget
A feketébe öltözött celebek, a varjak.
A Hold rejtőzve köhög a felhők mögött,
Fehér hópelyheket táncoltat a világ körül.
Szép Karácsony ünnepében mindenki örül,
Színes gömbbel, csillaggal,
Karácsonyi dalokkal
Emlékezünk Jézusra.

Hozó Petra Rebeka, Gyergyószentmiklós

Kedves Mikulás!
Nem kérek én
túl sokat,
csak havat,
sokat a világra,
országszerte
mindenhova.
Csokit is hozhatsz,
de bőven,
narancsot is,
de könnyen.
Remélem,
tudsz olvasni,
ha nem, hát
elmesélem.

Csoma Panna,
Kovácszna

Demeter Eszter,
Nagykároly

Címlap:
**MOLNÁR
KRISZTINA**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÓSZABÓCSZA üzenetei

Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg
Nádházi Veronika, árpádi olvasónk rajza

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

Benedek Mihály
a négyfalusi Zajzoni Rab
István Líceumban Székely
Edit tanító néni osztályába
jár. Kemény sportot űz:
hetente 2x2 órát edz
Dragos Adrian edző
rögbicapatában.
Tudtátok, hogy a rögbiben
vinni és rúgni előre is,
de dobni csak hátrafelé
szabad a labdát?

Légy büszke rájuk, vegyétek példát róluk!
Októberben, a 2018-as Buenos Aires-i ifjúsági
olimpián a magyar sportolók 16 arany-, 10 ezüst- és
16 bronzérmes nyertek. Ezzel a nemzetek versenyé-
ben a negyedik helyen végeztünk. Csupán Orosz-
ország, Kína és Japán előzött meg minket!
Késely Ajna úszó három aranyérmes nyert!

Sportolj,
és küldj fényképet
magadról!

Szilágyi-Székely Melinda tanító néni magyarlapádi
diákjainak csodaszép munkái közül nem lehet választani.
De nem is kell: készítsük el mindeniket!

Molnár-Gál Sarolta harmadikosai a nagyváradi
Szent László Líceumban karácsonyi regösöknek
is beillenének, úgy verik a táltosdobot.

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

RMDSZ

COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Mesterségem címere:
TANÍTÓ

Vágjátok ki a bélyeget, és ragasszátok nevetek
mellé az osztály közös gyűjtőlapjára.
Légy tanító! – biztatott Kószabócsza a 2011.
szeptemberi Napsugárban: https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb_tanito

Ára 4 lej, 400 Ft

